

קול קורא להגשת בקשות למענקים לחקר תחום המוגבלות שכלית התפתחותית לשנת 2018

הוועדה למחקר של קרן שלם מודיעה בזאת על האפשרות הניתנת לחוקרים או גופים, לסטודנטים לתואר שני או שלישי, להגיש הצעות מחקר בתחום המוגבלות השכלית התפתחותית המקדמות את הידע, הטיפול ואיכות החיים של האדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובב אותו.

להנחיות המפורטות להגשת הצעות, [לחץ כאן](#).

ברכות לזוכי מענקי המחקר של קרן שלם לשנת 2017

תרומתה של תכנית התערבות המבוססת על "מעגל ההפנמה" להתמודדות עם אלימות מילולית ולשיפור איכות חייהם של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית המתגוררים במסגרות דיור חוץ ביתיות.
ד"ר נירית קרני-ויזר, המכללה האקדמית תל חי

הקשר בין עקרון הנורמליזציה והתפיסה ההומניסטית כפי שמתבטאים בעבודתם של נותני שירותים, לבין איכות החיים, תחושת המסוגלות העצמית ואוריינטציות העתיד של אנשים בוגרים עם מש"ה כמקבלי השירות.
פרופ' (אמריטה) שונית רייטר, המכללה האקדמית צפת

הקשר שבין דחק, נטל טיפול ואמביוולנטיות שחשים הורים מזדקנים המטפלים בילדיהם הבוגרים עם מוגבלות שכלית התפתחותית לבין איכות חייהם של ההורים.
עבודת דוקטורט, מעיין פיין, אונ' בן גוריון בנגב

הקמת רדיו בית ספרי כאלמנט של טיפול במוסיקה קהילתי בבית ספר לילדים עם צרכים מיוחדים: מחקר פעולה.
עבודת דוקטורט, ניר סרי, אונ' בר אילן

יחס האסלאם הסוני הקלאסי לאנשים עם מוגבלויות לא-פיזיות
עבודת דוקטורט, ענת קלופמן-שחר, אונ' בר אילן

בדיקת יעילות תכנית ההתערבות באמצעות טאבלט (הב"ט) בשיפור השתתפות בפעילויות פנאי בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית המתגוררים בקהילה.
עבודת דוקטורט, אביבה קלר, אונ' העברית

הקשר בין צמיחה פוסט טראומטית לחיפוש עזרה נפשית בקרב בני משפחה המטפלים באנשים עם מוגבלות שכלית ופסיכופתולוגיה.
עבודת דוקטורט, עירא שטרן, אונ' העברית

"נדרש כפר שלם לגדל ילד" מיקוד בצוות: תפיסת צוות חינוך מיוחד את השותפות עם הורים לילדים עם מגבלות שכלית התפתחותית.
עבודת דוקטורט, דנה טל-יעקובי, אונ' בר אילן

איכות חיים של הורים, מטפלים עיקריים בבתי אב (יהודיים וערביים), בהם מתגוררים ילדים ומבוגרים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.
עבודת דוקטורט, חג'אזי אשרף, אונ' חיפה

נישואים של נשים עם מוגבלויות במגזר החרדי- היבטים ביקורתיים.
עבודת תזה, חיה גרשוני, אונ' תל אביב

השפעת סטיגמה ואיכות חיים בקרב אימהות ערביות לילדים עם נכות התפתחותית מורכבת בגיל הרך על מידת שתוף הפעולה שלהן עם אנשי מקצוע.
עבודת תזה, מאג'דה מרעי, אונ' חיפה

הנגשה לשונית עבור אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית: השפעת הביטוי המרפרר על הבנה של טקסטים.
עבודת תזה, אתי פריפלד, אונ' תל אביב

זיכרון עבודה (פונולוגי, חזותי-מרחבי ומנגנון הבקרה המרכזי) בשלוש רמות עומס קוגניטיבי של המטלה בקרב סטודנטים בעלי מוגבלות שכלית הלומדים בהעשרה אקדמית מותאמת וסטודנטים משולבים בקורסים רגילים.
עבודת תזה, מחאג'נה מונא, אונ' בר אילן

בחינה רב-ממדית של הסתגלות אחים בוגרים לאנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית.
עבודת תזה, גיל ליאור, אונ' בר אילן

המשמעות שמעניקים בני משפחה לחויית החיים וההזדקנות עם בן משפחה בוגר עם מוגבלות אינטלקטואלית

ד"ר טובה בנד-וינטרשטיין, ד"ר טל ארטן-ברמן, ד"ר הילה אביאלי, אוניברסיטת חיפה

המחקר נעשה בסיוע קרן שלם.

מטרת מחקר זה היא לתאר ולנתח את חוויית ההזדקנות של בני משפחה עם בן משפחה בוגר עם מגבלה שכלית התפתחותית (מ"ש"ה), והמשמעות שהם מעניקים לחוויה זו מפרספקטיבת מהלך החיים. מתודולוגיית המחקר התמקדה ביחידה המשפחתית כך שניתן היה בנוסף לפרספקטיבה של ההורים לקבל גם פרספקטיבה של האח עם מ"ש"ה ואחים אחרים. הממצאים מנקודת המבט המשפחתית הם בבחינת חידוש ומאפשרים לקבל תמונה עשירה ומעמיקה על דינמיקת היחסים בין חברי המשפחה לאורך זמן תוך מיקוד בשלב ההזדקנות. [למחקר המלא](#)

האם אימון בוויסות רגשי מקטין שחיקה וסימפטומים של מצוקה נפשית בקרב העובדים עם אנשים בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית?

ד"ר גדעון עמנואל אנהולט, נטלי מויאל, אוניברסיטת בן גוריון בנגב, 2016

המחקר נעשה בסיוע קרן שלם.

מטרת המחקר הנוכחי הייתה לבחון את הקשר בין ויסות רגשי, שחיקה, ומצוקה נפשית, ואת התועלת באימון קצר בשתי אסטרטגיות ויסות רגשי (הערכה מחדש ושיום) להפחתת מצוקה זו. שאלוני דיווח עצמי למדידת שחיקה, מצוקה נפשית וויסות רגשי, הועברו ל-189 עובדים עם אנשים בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית. נמצא כי עובדים הסובלים מסימפטומי שחיקה גבוהים מפגינים רמות גבוהות של חרדה, דיכאון, ושימוש באסטרטגיות ויסות רגשי לא אדפטיביות, וכן מפגינים שימוש נמוך באסטרטגיות ויסות רגשי אדפטיביות. עובדים עם תחושת הישג אישי גבוהה בעבודה מפגינים שימוש גבוה באסטרטגיות ויסות רגשי אדפטיביות, וכן סימפטומים נמוכים של חרדה, דיכאון, ושימוש באסטרטגיות ויסות רגשי לא אדפטיביות. כמו כן, נמצא כי אחוז הדיווח על שחיקה נמוך, ועל כן יעילות האימון באסטרטגיות ויסות רגשי להפחתת סימפטומי שחיקה לא נבדקה כמתוכנן. [למחקר המלא](#)

"נשאת ונתת באמונה": שחיקה, מחויבות לארגון ומחויבות ללקוח - בקרב מטפלים חרדים לעומת לא חרדים המטפלים באוכלוסייה עם מוגבלות שכלית התפתחותית שרה ורטהיימר, מנחה : ד"ר ענת פרוינד, אוניברסיטת חיפה

עבודת גמר זו לתואר שני (תזה) נערכה בסיוע מלגה מקרן שלם

מחקר זה מתמקד בתופעת המחויבות ללקוח והקשר בינה לבין שחיקה ומחויבות ארגונית בקרב מטפלים חרדים בהשוואה למטפלים לא חרדים, שמטפלים באוכלוסייה עם מ"ש"ה. מטרת המחקר היא לבחון את הגורמים המשמעותיים המשפיעים על מידת המחויבות ללקוח של המטפלים והאם דתיות משפיעה על משתני עמדות עבודה אלה אוכלוסיית המחקר כללה אנשי מקצוע מתחומי ההוראה, הרווחה ומהמקצועות הפרה-רפואיים, המטפלים באופן ישיר באנשים עם מ"ש"ה. ממצאי המחקר מראים שלמשתנים שחיקה ומחויבות ארגונית אפקטיבית התרומה המשמעותית ביותר על המחויבות ללקוח. לדתיות לא נמצאה השפעה מובהקת על רמת המחויבות ללקוח, אך יחד עם זאת נמצאו הבדלים מובהקים בקרב מטפלים חרדים הן בשחיקה נמוכה והן במחויבות ארגונית גבוהה. ממצאים אלו משמעותיים במיוחד כיוון שבשנים האחרונות קיימת מגמה הולכת וגדלה של יותר פתיחות בקרב האוכלוסייה החרדית אל האוכלוסייה הכללית. פתיחות זו מתבטאת בכך שיותר תופעות חברתיות, משפחתיות ואישיות מופנות לשירותי הרווחה הממוסדים. מציאות זו דורשת התאמת שירותי הרווחה לאוכלוסייה החרדית ובעיקר העסקה של אנשי מקצוע חרדים בארגוני הרווחה. [למחקר המלא](#)

מאפיינים שפתיים ותקשורתיים במשימות הפקה שונות של משתמשי תקשורת תומכת וחליפית מנוסים

לימור מנו-לרמן, מנחות : פרופ' עירית מאיר, ד"ר טל לבל, אוניברסיטת חיפה

עבודת גמר זו לתואר שני (תזה) נערכה בסיוע מלגה מקרן שלם.

מטרת המחקר לתאר ולנתח את המאפיינים השפתיים של משתמשי תת"ח בוגרים מנוסים ולהבחין בין אפיונים שנובעים מהמתקשרים לאפיונים שנובעים ממערכות התקשורת שלהם. קבוצות המחקר והביקורת ביצעו את אותן משימות שפתיות עם אותם עזרי התקשורת. המאפיינים השפתיים של משתמשי התת"ח היו לרוב טובים יותר מהממצאים שדווחו בספרות או מאלו שנחווים באינטראקציות יומיומיות עם משתמשי תת"ח. מידת המובנות של הפקותיהם היתה גבוהה בשתי המשימות אך מידת וקצב ההבנה של קבוצת הביקורת היו טובים מהם באופן מובהק. המאפיינים השפתיים שנמצאו קשורים להבנה מלאה הם סדר מילים תקין, הטיית פעלים תקינה, אי החלפת סמלים ואי קיום השמטות. [למחקר המלא](#)

כיצד מתמודדים משתמשי תקשורת תומכת וחליפית עם מחסרים לקסיקליים?

הדס וינדר (שטסמן), מנחות : פרופ' עירית מאיר, ד"ר טל לבל, אוניברסיטת חיפה

עבודת גמר זו לתואר שני (תזה) נערכה בסיוע מלגה מקרן שלם.

מטרת המחקר לתאר ולנתח כיצד מתמודדים משתמשי תת"ח בוגרים ומנוסים עם מחסרים לקסיקליים (מילה שחסרה בלוח התקשורת) מבחינת אסטרטגיות ההסבר והמבנה התחבירי שלו, להבחין בין מאפיינים הקשורים למשתמשים למאפיינים הנובעים מעזרי התקשורת, ולבחון מה משפיע על הבנת המילה החסרה על ידי שותף התקשורת. קבוצת המחקר והביקורת התבקשו לשיים עם עזרי תקשורת שמות עצם שחסרים בהם. נמצאו נקודות דמיון בין הקבוצות באסטרטגיות ובמבנה התחבירי ובשתי הקבוצות היו אחוזי הבנה גבוהים של שותפי התקשורת. נראה, לפיכך, שלוח התקשורת מגביל את המשתמשים בו ומבעים המופקים באמצעות אינם מעידים באופן מלא על היכולות השפתיות של המשתמש בו, בהתאם ל"השערת המודאליות" ול"השערת הפיצוי". נמצאו גם הבדלים בין הקבוצות, שעשויים לחזק את "השערת החסר". [למחקר המלא](#)

הנגשה קוגניטיבית של סרטים לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

ד"ר אבי גריפל, הנא זועבי, דאס אינטרנשיונל בע"מ, 2015

[לפריט המלא](#) [לסרטון המחקר](#)

בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית ערביים בשוק העבודה: עמדות, חסמים ומה שביניהם .

ד"ר ח'אלד אבו עסבה, מכללת אלקאסמי, 2016

[לפריט המלא](#) [לסרטון המחקר](#)

מהמדף של מכלול – יח' הערכה ומחקר של קרן שלם

הערכת תכנית "סביבה תומכת לאנשים עם מש"ה בקהילה"

תכנית סביבה תומכת הינה תכנית מרכזית של השירות לטיפול בקהילה המהווה חלופה להוצאה חוץ ביתית לאנשים בוגרים. התכנית פועלת כ- 10 שנים, וכרגע משתתפים בה כ- 360 אנשים עם מש"ה, ב- 35 רשויות (כ- 30 מדריכים). התוכנית מספקת שירותי תמיכה, ליווי והכוונה לאנשים בגילאי +21 עם מוגבלות שכלית התפתחותית המתגוררים בגפם או הגרים עם הוריהם המבוגרים בקהילה, ואף לאנשים שנמצאים במצבי סיכון (במטרה להשאירם בקהילה).

תוכנית הערכה בוצעה על ידי יחידת המחקר של קרן שלם ביוזמת השירות לקהילה של האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית. מטרתה לבחון את ההשפעה, התרומה ושביעות הרצון מתכנית סביבה תומכת במגוון מישורים ומנקודות מבט שונות – הן מנקודת בעלי התפקידים בתכנית, כגון: רכזי התכנית, מדריכי התכנית, עו"סים ומפקחים, והן מנקודת מקבלי השירות ובני משפחותיהם, תוך דגש על השינוי בביצוע פעילויות שגרתיות שהאדם עם מש"ה לא ביצע כלל או לא ביצע באופן עצמאי לפני ההשתתפות בתכנית, ועל האופן בו התכנית מסייעת למשפחות המשתתפים.

[לדו"ח הממצאים המלא](#)

מיפוי מאפיינים ובחינת צרכי הכשרה מקצועיים של צוות מרכזי-היום והיחידות הטיפוליות של בוגרים בני 21+

בשנים האחרונות עולה וגוברת חשיבות הצורך בקהילת אנשי צוות איכותיים ומקצועיים, המלווים, מסייעים ומעצימים את האוכלוסייה עם מש"ה בקהילה.

השרות לטיפול באדם עם מש"ה בקהילה ויחידת ההערכה של קרן שלם ביקשו לערוך סקר קצר שמטרתו לבחון ולהגדיר את הצרכים המקצועיים של כלל הצוות במסגרות מרכזי היום והיח' הטיפוליות - מנהלים, מומחי מקצועות הבריאות ומדריכים. זאת על מנת ללמוד כיצד ניתן לקדם את הפיתוח המקצועי, לבנות ולהציע השתלמויות, ולתת מענה לצרכים המגוונים של העוסקים בתחום. נוסף על כך, עבור אוכלוסיית המדריכים הוגדרה מטרה ייחודית המבקשת לבחון מדדי מוטיבציה (פנימית וחיצונית), אתיקה ומוסר.

מטרה נוספת של הערכה זו, היא למפות ולאפיין את מרכזי היום לפי מדדים שונים הנוגעים למסגרות עצמן, למנהלים, למקבלי השירות ולצוות המרכז.

[לדוח הממצאים המלא](#)

פרסומים בארץ ובעולם

Social inclusion of individuals with intellectual disabilities in the military.

Shirli Werner, Yael Hochman

המאמר פורסם בכתב העת: **Research in Developmental Disabilities**, בגיליון יוני 2017. [להלן הקישור למאמר באתר כתב העת.](#)

המאמר מבוסס על המחקר: **השירות הצבאי של אנשים עם מוגבלות שכלית: השפעתו על איכות החיים של הפרט והוריו ועל עמדות הסביבה כלפי אנשים עם מוגבלות שכלית.** ד"ר שירלי ורנר, אונ' העברית, 2015.

המחקר נעשה בסיועה של קרן שלם. [למחקר המלא באתר הקרן לחץ כאן](#)

What support resources contribute to family quality of life among religious and secular Jewish families of children with developmental disability?

Tamar Taub, Shirli Werner

המאמר פורסם בכתב העת: **Research Journal of Intellectual & Developmental Disability** בגיליון ספטמבר 2016. [להלן הקישור למאמר באתר כתב העת.](#)

המאמר מבוסס על המחקר: **איכות חיים משפחתית בקרב משפחות המגדלות ילד עם נכות התפתחותית ביחס למשאבים של תמיכה משפחתית, חברתית, תמיכה משירותי מדינה, דת ורוחניות** תמר טאוב, מנחה: ד"ר שירלי ורנר, אונ' העברית, 2014. **המחקר נעשה בסיועה של קרן שלם. למחקר המלא באתר הקרן לחץ כאן**

Leveraging Social Capital of Individuals with Intellectual Disabilities through Participation on Facebook

Carmit-Noa Shpigelman

המאמר פורסם בכתב העת: **Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities** בגיליון דצמבר 2016. [להלן הקישור למאמר באתר כתב העת.](#)

המאמר מבוסס על המחקר: **הערכת דפוסי השימוש והצרכים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית ברשת החברתית פייסבוק** ד"ר כרמית נועה שפיגלמן, אונ' חיפה, 2015

המחקר נעשה בסיועה של קרן שלם. [למחקר המלא באתר הקרן לחץ כאן](#)

[לעיקרי המאמר בשפה העברית](#)

סקר בנושא נגישות קמפוסים להשכלה גבוהה בקרב סטודנטים עם מוגבלות

ד"ר דנה רוט, דפנה רביב-כרמי, יח' הערכה, בית איזי שפירא, 2017

לקראת יום הנכה הבינ"ל 2017, ערכה מחלקת המחקר והערכה של בית איזי שפירא סקר אינטרנטי בקרב סטודנטים עם מוגבלות במוסדות להשכלה גבוהה בישראל. חדשנות הסקר הייתה בכך שלרוב נוהגים לשאול אנשים ללא מוגבלות על עמדותיהם כלפי אנשים עם מוגבלות, אך הפעם הסקר פנה ושאל את הסטודנטים עם המוגבלות על חווית ההשתלבות שלהם.

[לפרטים נוספים וקישור לדו"ח המלא](#)

מדד ההכללה ה-5 של אקים לשנת 2017 של אנשים עם מוגבלות שכלית בחברה הישראלית

בשנת 2013 יזמה אקים ישראל את פיתוחו של מדד הכללה (inclusion) של אנשים עם מוגבלות שכלית בחברה הישראלית, במטרה להגביר את השתלבותם של האנשים עם מוגבלות שכלית כחלק בלתי נפרד בחברה הישראלית ובמטרה לעודד ערים בישראל לפעול בצורה אקטיבית להכללתם.

[לפרטים נוספים ולדו"ח המלא](#)

מרכזים למשפחות של ילדים ובני נוער עם מוגבלויות – מחקר הערכה

יואב לפ, דורי ריבקין, מאירס-ג'וינט-ברוקדייל, 2017.

כדי לסייע למשפחות לילדים עם מוגבלות יזמו ג'וינט ישראל-אשלים ומשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים תכנית ניסיונית של מרכזים למשפחות שלילדיהן מוגבלויות מכל הסוגים. המרכזים נועדו לספק תמיכה קהילתית למשפחות, כשירות משלים לתמיכה הפרטנית שמספקות המחלקות לשירותים חברתיים. מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל ליווה את התכנית במחקר הערכה שכלל שני שלבים.

[לקריאה נוספת ולדו"ח הממצאים המלא](#)

דוח הערכה מסכם לתכנית: "משחק החיים" שימוש בכדורגל ככלי חינוכי-שיקומי לבוגרים עם מוגבלות שכלית, אוטיזם ומתמודדים עם בריאות הנפש.

פרופ' ישעיהו הוצלר, ד"ר שרון ברק, מלי עוז, הקרן למפעלים מיוחדים, מוסד הביטוח הלאומי, 2017.

תכנית "משחק החיים" פותחה לפני כעשור על ידי עמותת "מפעלות חינוך וחברה" ופועלת כיום בשיתוף משרד הרווחה, הבריאות והקרן למפעלים מיוחדים של הביטוח הלאומי. התכנית מקדמת את השימוש בכדורגל ככלי להקניית תכנים חינוכיים בדגש על מיומנויות חברתיות והקניית אורח חיים פעיל ובריא בקרב ילדים ובוגרים עם קשיים פסיכו-חברתיים ו/או מוגבלויות. המחקר המלווה של התכנית התמקד בבדיקה של אפקטיביות התכנית בהשגת התפוקות הגופניות והפסיכו-חברתיות המצופות על האוכלוסיות השונות.

[לפרטים נוספים](#)

סוגיות עכשוויות בשילוב של ילדים ובוגרים עם צרכים מיוחדים בישראל : אסופת מחקרים שונית רייטר, עירית קופרברג, יצחק גילת (עורכים), 2017

הספר הינו אסופת מחקרים חדשים המציגים היבטים שונים הנוגעים לעולמם של ילדים ובוגרים עם צרכים מיוחדים. כל המחקרים עוסקים במושגים שילוב והכללה. הספר פונה לקהל יעד של חוקרים ושל אנשי מקצוע הפועלים בשדה החינוך המיוחד, שימצאו בו ידע תאורטי עדכני וייחשפו למגוון שיטות עבודה עם תלמידים וסטודנטים עם צרכים מיוחדים. הספר ישמש מנוף לאיסוף של ידע בתחום החינוך המיוחד שייטיב את עולמם של ילדים ובוגרים עם מוגבלויות.

[לפרטים נוספים](#)

כנסים וימי עיון

עוצמה והעצמה - 80 שנה לעבודה הסוציאלית בישראל : הכינוס הארצי ה-19 של העובדים הסוציאליים בישראל

הכנס יערך בין התאריכים 20-21/11/17, במלון דיוויד אינטרקונטיננטל בתל אביב.

פרטים מלאים אודות התוכנית ומידע על ההרשמה ניתן לקבל [באתר הכינוס](#).

הכנס ה-22 של המרפאים בעיסוק בישראל "מאז ועד המחר"

שיתקיים בימים רביעי-חמישי, בתאריכים 13-14/09/17, במלון דן פנורמה תל-אביב, והקריה האקדמית אונו.

[לפרטים נוספים](#)

יומיים מרתקים עם בכירי החוקרים בתחום מאוניברסיטת מיניסוטה ומאוניברסיטת בריטיש קולומביה

המפגשים יערכו בתאריכים :

26-27/6/2017, במרכז ללימודי מוגבלות בבית הספר לעו"ס באוניברסיטה העברית.

[לפרטים נוספים](#)

כנס לימודי מוגבלות – בין תיאוריה ופרקטיקה

הכנס יערך ביום רביעי, 28/06/17 בקריה האקדמית אונו.

[פרטים נוספים](#) בהמשך באתר קרן שלם

מלגות פולברייט : הקרן לחינוך ארצות הברית - ישראל

אנו שמחים להביא לידיעת קהילת אנשי המחקר והאקדמיה בתחום המוגבלות השכלית את מסלולי המלגות שונים של קרן פולברייט.

[כל הפרטים באתר הקרן](#)

כל הזכויות שמורות לקרן שלם ©

שד' מנחם בגין 5, בית דגן, 50200.

טלפון : 03-9601122 פקס : 03-9604744 מס' עמותה : 58-006-485-5

להסרה מרשימת התפוצה שלח [לנו מייל](#)